

ከኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል

ጋር በመተባበር በየሰዓትም ተጠቃሚ የሚታተም

የኢትዮ-ኬኒያ የኤሌክትሪክ መሠረተ ልማት ትስስር ኢኮኖሚያዊ ፋይዳ

የኤሌክትሪክ ኃይል ጭላማን ወደ ብርሃን የሚቀይር ብቻ ሳይሆን የስልጠና እና የዕድገት በርን አንዳንድ ለማስከፈት የሚጠቅም መሣሪያ ነው። በደባሳ ጎጆዎች ከሚከናወኑ ገደቦች ሥራ ጀምሮ እስከ ግዙፍ ማሻሻያና ኢንዱስትሪዎች ጀርባ ያለ ተጽዕኖ ፈጣሪ ሆኑት ነው። አሁን አሁን ከሰው ልጆች የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴ ጋር በእጅጉ እየተቆራኘ በመምጣቱ መሠረታዊ ፍላጎት ወደመሆን የተቃረኑ ይመስላል። ከዚህ ተነስተን ለአንድ ሀገር ዕድገትና ብልጽግና ወሳኝ ሚና ከሚጫወቱት ነገሮች ውስጥ ከፍተኛውን ድርሻ የሚጫወተው የኤሌክትሪክ ኃይል ነው ብንል ማጋነን አይቻልም። ሀገራት ዕድገትና ብልጽግናቸውን ሲያስቡ አስቀድመው የኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦታቸውን የሚያሳድጉትም በዚህ ምክንያት ነው።

ኢትዮጵያም ተፈጥሮ የሰጠውን ጸጋ ከቴክኖሎጂ ጋር እያዋደደች ከተለያዩ አማራጮች የኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦትን በማሰደግ ደህንነትን ታሪክ ለማድረግ እየታተረች ትገኛለች። በአጭር ጊዜ ውስጥ ከውሃ፣ ከጎፋስና ከደረቅ ቆሻሻ ኃይል እየመረተች ለማሳበራዊ አገልግሎትና ለኢንዱስትሪዎቿ ተደራሽ ከማድረግ አልፋ ለጎረቤት ሀገራትም ተስፋ ወደ መሆን ተሽጋግራለች።

ከሰዓት የአፍሪካ ሀገራትን በኤሌክትሪክ የማስተሳሰር አቅም ያለው ባለ 500 ኪሎ ሾልት የኢትዮ-ኬኒያ ከፍተኛ የኃይል ማስተላለፊያ መስመር ሥራ መጀመሩ ይፋ ሆኗል። ይህንን በተመለከተ በኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል የኮርፖሬት ኮሙዩኒኬሽን ዳይሬክተር አቶ ሞገስ መኮንን የሰጡንን መረጃ እንደሚከተለው አጠናቅቅለን።

ኢትዮጵያ ካላት ሀብት ላይ ለጎረቤት ሀገራት እያካፈለች የሌላትን ከጎረቤት እየወሰደች በትብብር

የመኖር ፖሊሲን ነድፋ የማደግ ፍላጎቷን ዳር ለማድረስ እየተጋች ያለች ሀገር እንደሆነች የተናገሩት አቶ ሞገስ፤ በዚህ የትብብር መንፈስ መሠረት የጎረቤቶቿን ወደብ እየተጠቀሙት አስፈላጊውን ክፍያ እንደምትፈጽም ሁሉ የኤሌክትሪክ ኃይልን በመሸጥ የውጭ ምንዛሪ እያገኘች እንደሆነ ገልጸዋል። ቀደም ሲል ለጅቡቲና ለሱዳን የኤሌክትሪክ ኃይል በማቅረብ የውጭ ምንዛሪ እያስገባች የነበረ ሲሆን ከሰዓትም በዓመት መቶ ሚሊዮን የአሜሪካን ዶላር የሚያስገኝ የኤሌክትሪክ ኃይል ወደ ኬኒያ መላክ መጀመሯን ተናግረዋል።

ኢትዮጵያ የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫት የሚያስችል እምቅ የተፈጥሮ ጸጋ እንዳላት የገለጹት ዳይሬክተሩ፤ ይህንን ሀብት እየመረቱ ለሀገር ውስጥ ፍጆታ በማቅረብ ዕድገትና ብልጽግናን ማረጋገጥ እና በዙሪያዎ ለሚገኙ ሀገራት በመሸጥ የውጭ ምንዛሪን ማስገባት የተቋሙ አንዱ ዓላማ እንደሆነ ጠቅሰዋል።

እንዲሁ ዓይነቱ ትብብር ከአፍሪካ ጎብኒት አጀንዳ 2063 ጋር በእጅጉ የሚጠጣም መሆኑንና አፍሪካን በኢኮኖሚ ለማስተሳሰር የሚደረገውን ጥረት የሚያግዝ፤ ለሌሎች የአፍሪካ ሀገራትም ምሳሌ የሚሆን ተግባር እንደሆነ ገልጸዋል። በኤሌክትሪክ መሠረተ ልማት የመተሳሰሩ ተግባር አሁን የተጀመረ ሳይሆን ቀደም ብሎም ከሱዳን እና ከጅቡቲ ጋር እየተሠራ እንደነበር የጠቀሱት አቶ ሞገስ፤ ወደፊትም በአራቱም አቅጣጫ ሀገራትን ከሚያዋስኑ ጎረቤት ሀገራት ጋር ከፍተኛ የኃይል ማስተላለፊያ መስመሮችን በመዘርጋት የውጭ ምንዛሪ የማስገባቱና በትብብር የመሥራቱ ጉዳይ ተጠናክሮ የሚቀጥል መሆኑን ተናግረዋል።

ከወላይታ ሰዶ እስከ ኬኒያ ድንበር የተዘረጋው የኢትዮ-ኬኒያ ከፍተኛ ኃይል ማስተላለፊያ መስመር 440 ኪሎ ሜትር ርዝማኔ ያለው መሆኑን የተናገሩት ዳይሬክተሩ፤ በስምምነቱ መሠረት ወደ ኬኒያ የሚላከው የኤሌክትሪክ ኃይል ከፍተኛ

ተጠቃሚ በማይኖርበት ወይም ጭነት በማይበዛበት ሰዓት እስከ 65 ሜጋ ዋት ድረስ ገቢ እንደሚገኝ ከፍተኛ የኃይል ተጠቃሚ በሚኖርበት ሰዓት ደግሞ እስከ 200 ሜጋ ዋት የሚደርስ እንደሆነ አመልክተዋል። ይህን አሠራር ተከትሎ ኢትዮጵያ በዓመት እስከ 100 ሚሊዮን የአሜሪካን ዶላር ልታገኝ የምትችልበት ነው ብለዋል።

“የሀገር ውስጥ የኃይል ፍላጎትን ሳናሟላ ለምን ወደ ውጭ ኤክስፖርት እናደርጋለን” ለሚለው የሰዎች አስተያየት ምን ምላሽ አለዎት? በሚል ለቀረበላቸው ጥያቄ አቶ ሞገስ ሲመልሱ፤ ወደ ውጭ የሚላከው የሀገር ውስጥ ፍላጎት ከተሟላ በኋላ መሆኑን ተናግረዋል። የተቋሙ የማመንጫት አቅም አምስት ሺ 200 መድረሱን በመግለጽ፤ ከዚህ ውስጥ ከፍተኛ የኃይል ጭነት በሚበዛ ሰዓት ማለትም ከብረ በዓላት ሲኖሩና ሌሎች መሰል የኤሌክትሪክ አገልግሎት ተጠቃሚነትን የሚጠይቁ ሁኔታዎች ሲፈጠሩ እንኳን ለሀገር ውስጥ ፍጆታ የሚውለው ከፍተኛ የኃይል አቅርቦት ከሁለት ሺ 700 እስከ ሁለት ሺ 800 የሚይበልጥ እንደሆነ ተናግረዋል።

ቀደም ሲል የሀገሪቱ አጠቃላይ የኃይል መጠን አነስተኛ በነበረ ጊዜ በፈረቃ የመጠቀም ሁኔታ እንደነበር ያስታውሱት አቶ ሞገስ፤ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ግን ምንም ዓይነት የአጠቃቀም ገደብ ሳይደረግ ትልልቅ ፍብረቶች ጭምር በበዓላት ቀናት ኤሌክትሪክ እንዳጠቀሙ እየተደረገ መሆኑን ጠቁመዋል።

ነገር ግን የኤሌክትሪክ ኃይልን በሚፈለገው ልክ ለዜጎች ተደራሽ ማድረግ ያልተቻለው በኃይል እጥረት ሳይሆን ጎብረተሰቡን ተጠቃሚ የሚያደርግ የኤሌክትሪክ መሠረተ ልማት በሚፈለገው ደረጃ መስፋፋት ባለመቻሉ እንደሆነ ጠቅሰዋል። የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ዋና ተልዕኮው የኃይል ማመንጫ ጣቢያዎችን የመገንባት፣ የኦፕሬሽን ሥራዎችን የመሥራት፣ የመነጨውን ኃይል በጅምላ የመሸጥ እና አስፈላጊ ሲሆን የመግዛት ሥራዎችን የሚያከናውን መሆኑን ገልጸው፤ ለቀረበው ጥያቄ ችግሩ ከስርጭት ጋር

የተያያዘ እንደሆነና በየአካባቢው ኤሌክትሪክ ማዳረስ የሌላ ተቋም ድርሻ እንደሆነ አስረድተዋል። ወደ ውጭ ኤክስፖርት የሚደረገው የኤሌክትሪክ ኃይል ሀገሪቱ ከምታመነጨው አጠቃላይ ኃይል በአማካይ ሰባት በመቶ ብቻ እንደሆነ ተናግረው፤ ከዚህም በላይ ኤክስፖርት የማድረግ ዕድል እንዳለ ገልጸዋል።

ኤክስፖርት ተደርጎ የሚገኘው ገቢ እንደሀገር የውጭ ምንዛሪ እጥረትን የሚቀርብ ሲሆን እንደተቋም የሕዝቡን የኤሌክትሪክ ኃይል ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ ጥቅም ላይ የሚውሉ ግብዓቶችን በዶላር ገዝቶ በማስገባት መሠረተ ልማቱን ለማስፋፋትና እያደገ የሚመጣውን የጎብረተሰቡን የኃይል ፍላጎት ለሚሟላት እንደሚረዳ አስረድተዋል።

ከዚህ ባሻገር ግን የተፈጠረው የኤሌክትሪክ መሠረተ ልማት ትስስር የንግድ እና የሕዝብ ለሕዝብ ትስስሮችን የሚያጠናክርና የጋራ ተጠቃሚነትን የሚያሳድግ ነው። ለኃይል ማመንጫነት የሚውሉ ወንዞችም ለአንድ ሀገር ብቻ ሳይሆን የጋራ ተጠቃሚነትን የሚያሳዩ ለመሆኑ ማረጋገጫ የሚሰጥ ነው።

ከሱዳን፣ ከጅቡቲና ከኬኒያ በተጨማሪ ደቡብ ሱዳን፣ ሶማሌ ላንድና ታንዛኒያ የኤሌክትሪክ ኃይል የመግዛት ፍላጎት እንዳላቸው የተናገሩት አቶ ሞገስ፤ በተለይም ደቡብ ሱዳን ያቀረበችውን ጥያቄ ተከትሎ የቴክኒክ ኮሚቴዎች ጥናት እያደረጉ መሆናቸውን አመልክተዋል። ተቋሙ ኃይል እየመረተ ከሀገር ውስጥ ፍጆታ የተረፈውን በአቅራቢያው ለሚገኙ ሀገራት የመሸጥ ዕቅዱን አጠናክሮ የሚቀጥል መሆኑን ገልጸዋል። በዚህም ኢትዮጵያ የምሥራቅ አፍሪካ ብቻ ሳይሆን የአፍሪካ የኤሌክትሪክ ኃይል ምንጭ ማዕከል ትሆናለች ብለዋል።

የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል